

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

553

P A T R I S T I C I .

554

mense Septembri Sole existente in libra conuenient omnes planete in simul. et sol erit in cauda Draconis. quod significat res mirabiles ac horrendas. fietque diluuium maximum. et altercatio ventorum per Saturnum et Martem. Crescetque mare ultra — patientiam fortasse Descriptoris; hic enim excusfit calamum.

CCXCV.

U. 511 Codex membraneus lat. Sec. X. Folior. 223. formae paene quadrae 4. luculente et probe scriptus, rubricis distinctus, fuit olim Conradi Celtis; habet enim in Theca anteriore foris Iconissimum Numi πετοτην ejus exhibentis, quem descripsi in Memorab. Biblioth. Garell. p. 186. intus vero illius Μονογεαμα II ἀντογεαφον addita interpretatione Con. Cel. pro. (tucii) poete, et Symbolo: πα-
γεσω φεωντης. ubi obiter noto, Job. Cuspinianum nostrum iisdem paene Siglis usum fuisse, nisi quod geminum illud II superne conexum formam potius M repreäsentat, nam Joannem Cuspinianum Philosophum Medicum Poetam volebat intelligi. Haec ideo monere visum, quod utriusque literaria Κτηματα hodie per Bibliothecas et Literatorum Scrinia vagantur. Eodem praeterea Codicis loco charactere goth. grandi visitur Weyh. quod Monasterium Weißenstephanense ad Frisingam interpretari quis possit, unde Celtes in suis illis excurfibus quocumque demum modo Librum tulerit. Sed

jam ad rhombum. Continet ille Aur. Prudentii Clem. Hispani Sec. IV. Scriptoris Carmina, jureque merito conjungi potest vetustioribus illis exemplis, quae I. T. Congregationis Oratorii Rom. ut videtur, Presbyter in Praef. novae Edit. Prudentii Parmae 1788. 4. cap. IV. p. 52. enumerat. Praeit litera quadra miniata Gennadii Maffil. Caput XIII. de Prudentio extritum usque ad verba: Commentatur et in morem Grecorum Exameron &c. ubi Fabricii editio legit: Commentatus est autem; certe minus recte, jam enim aliud opus Prudentii Gennadius nominaverat. Praeterea occurrit, et in prevaricationem eius pro et prevaricationem, item super quorundam nominibus pro sub aliorum nominibus, denique speciali tamen conditione pro intentione, quae expendat Lector. Sequitur: Incipit Praefatio sequentis Operis. Per quinquennia iam decem &c. Habeimus igitur Librum Hymnorum Καθημερινων five quotidianorum, cuius Titulus: Incipit Liber Ymnorum Aurelii Prudentii Clementis Nobilissimi Ac Facundissimi Poetae. Decurrunt Hymni ordine, quo in Edit. Parm. de qua semper mihi sermo est, sed numero tantum X. in quo ab Editore dissentire cogor; Hymni enim II. Octavo Kal. Januarias, et in Epiphaniam, cum anni sint potius, quam καθημερινοι, rectius cum Codice nostro post Librum sequentem reponuntur. Jam X. Hymni nostri rationem metrorum suorum, vel titulo praefixam, vel margini,

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

555

C O D I C E S

556

manu tamen *συγχέονται*, adscriptam habent. Tituli satis cum Editis congruunt, neque abludit lectio ita, ut Edita inde perfici possent. *Hymno I.* legitur quidem *Le^oulos aegros sopore desides*; ego vero vellem, ut pro *soporos* repositum est *sopore*, ita pro *aegros* reponi *aegro*. *Hymno II.* pro *Lapsante claudus poplite*, Noster habet *La-xante*; item *Tandem fatiscat cecitas pro faceſſat*, et similia leviora.

1.	Edit.	1.	Cod.
2.	—	3.	
3.	—	9.	
4.	—	7.	
5.	—	2.	
6.	—	10.	
7.	—	11.	

His adde in Codice II. illos *Hymnos*, quos hoc repositos dixi superius. Tituli omnes in Codice miniatu inchoant: *Incipit Passio &c.* E collatione *Hymni I.* liquet, non defuturum spicilegium, si quis singulos cum Edit. *Parm.* contendere voluerit, nam v. 14. Codex melius *Laetus*, quam *Latus*. V. 46. ubi Edita bacis, recte doceatur, dici etiam *bagis*, *bogis*, *bojis* pro *vinculis*. V. 64. pro *absitite* cum nostro restituendum videtur *affistite, auferte &c.* V. 98. Malo

Fol. 28. p. 2. *Incipit Liber Secundus ΠΕΡΙΣΤΕΦΑΝΩΝ.* *Ymnus* (in Passionem *Emeterii et Chelidonii Martyrum*, haec extirata aevo) *Calagurritanorum*. Initium: *Scribta sunt cælo duorum Martyrum vocabula &c.* Ut Edit. *Parm.* p. 103. Abest igitur hinc *Praefatio*, quam illa p. 99. præmittit, et *Hymni XIV.* alio decurrunt Ordine, videlicet hoc:

8.	Edit.	13.	Cod.
9.	—	12.	
10.	—	14.	
11.	—	4.	
12.	—	6.	
13.	—	5.	
14.	—	8.	

cum nostro *lupino ritu*, quam *ritu*. *Passio S. Agnetis* nobis fol. 59. p. 2. duo *παρεπέδες* habet: 1) *Versus Constantine Constancie (Constantini) Filie Scripti In Abside (sic) Basilice Quam Condidit In honore Sancte Agnetis.* Sunt *Axegorixoi* 14. quorum initiales literae conficiunt: **CONSTANTINA DEO.** Leguntur apud *Bollandistas* T. III. Febr. p. 70. post plures alios, et in *PP. Bibliothecis* inter *Carmina Damasi*, v. g. in *Lugdun.* T. XXVII. p. 82. et ineunt:

Constantina Deum uenerans Christoque dicata &c.

ubi versum *ἀλογον*

Nomen adhuc referens et corpus et omnia membra,

fic

2025-07-01

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

557

P A T R I S T I C I .

558

sic e nostro Codice emendandum puto:

*Numen ad ethra ferens retro ciet omnia membra
A mortis tenebris &c.*

Ceterum neque *Damasi* esse, neque *Aedi* sacrae συγχρονον hoc Carmen ex ipso Conditricis nomine conjicias, quod *Constantia* non,

Constantina fuit. 2) Item *Damasi* *Pape Versus De Eadem.* Puta *Agnete.* Versus hos habes in *Bibl. PP. Lugd. p. cit.* hoc initio:

*Fama refert sanctos dudum genuisse parentes
Augmentum lugubris cantus tuba cum crepuisset &c.*

Corrupta haec sic restituo e Codice:

*Fama refert sanctos dudum fleuisse parentes
Agnen, cum lugubres cantus tuba concrepuisset &c.*

convocando videlicet, ut ait *Glos-* superare v. 6. etiam repono supe-
fa nostra, *ad litandum idolis.* Pro rasse, et v. 7.

Nudam perfusos crines et membra dedisse,

sic emendo:

Nudaque profusum crinem per membra dedisse,

mirorque editorem *Mart. Mile-* um Sarazanium non mage Lecto-
ribus consultum ivisse. Ad calcem των Περιστεφανων adscripta est Ode illa, quam Editor *Parm.* iis prae-
fixit instar Praefationis, quod in ea dicat *Prudentius*, se sacrare Deo citos jambicos et rotatiles tro-
chaeos. Atqui iisdem pedibus ae-
que utitur in Καθημερινοις. Igitur confiderari etiam possit velut utriusque horum Librorum quaedam Peroratio. Caret in Codice no-
stro primo versu: *Immolat Deo patri;* redundat vero in fine ultimus: *Quo regnante (regente) vi-*

vimus, quem respuit Parmensis.
Quid vero, cum plures Codices mff. illum agnoscant, si primus ille versus: *Immolat Deo Patri,* adscitius esset? Neque enim repugnaret sensus, et Metrum legitime procederet. Ceterum Titulus miniatus hujus Odiae nobis est: *Incipit de Opusculis suis,* et ad illius calcem additur: *Finit Periste-
fanon.*

*Fol. 100. Incipiunt Tituli Hi-
storiarum. Per Adam Et Euam.
Alias Διπτυχον (Gennadio prave
Διπτοχαιον). Vet. et Nov. Testa-
menti praecipua utriusque monu-
menta*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

559

C O D I C E S

560

menta **Tetraisticis** complexum, quorum quodvis censet XXIV. si quidem illud in *Sepulchrum Christi, Christum non tenuit saxum &c.* subpositum est *Prudentio*, cum absit ab omnibus Codicibus *Vatic.* ut testatur *Editor Parm. Vol. II.* p. 228. et a nostro. *Lectio nostra* vix abludit ab *Editis*. Initium est: *Eua columba fuit &c.* Litem de hoc Opusculo *Prudentio* motam enarrat *Editor cit. Praef. Vol. I.* p. 27.

Plurima sunt sed pauca loquar ne dira relatu &c.

Contuli partim cum *Edit. Vol. I.* p. 305. neque notabilem deprehendi differentiam, si *Prologum* alterum excipias, in quo v. 19. pro *Statum* nobis rescriptum est *Situm*, et vv. 47. 49. ubi cum nostro malo *fertilem* pro *fertiles*, et *culmum* pro *culmen*. Poema titulis, ut oportet, rite interstinctum est.

Fol. 133. p. 2. absque Inscriptione sequitur *Hamartigenia* (*Αμαρτιγενεια*) seu Poema de Origine Peccati, cuius Praefatio incipit: *Fratres ephebi fossor et pastor duo &c.* ipsum vero Poema:

*Aurelius Prudens Virtutum Proelia Clemens
Cum Vitii Caecinit Metrica Scolasticus Arte.*

Praefatio init: *Senex fidelis prima &c.* Poema ipsum praescriptum: *De pugna Virtutum Atque Vitiorum: Christe graues hominum semper &c.* Prout *Edit. cit. Vol. II.* p. 53. Ad *Praefat.* observo, v.

Fol. 105. p. 2. absque Inscriptione orditur, ut e calce adsumo, *Liber Apotheosis*, quo Noster errores contra Essentiam Dei et Christi Divinitatem impugnat, duplii *Prologo* instructus, quorum prior incipit: *Est tria summa Deus &c.* alter: *Est uera sedfa, te Magister consulo &c.* Poema vero ipsum: *Contra Heresim Que Patrem Passum Affirmat.*

Quo te precipitat rabies tua &c. Extat *Edit. cit. Vol. II.* p. 7. cui probe consonat Codex, nisi quod malim v. 23. cum illo legere: *proprium dum quisque reuulso vindicat imperio, quam proprio, item v. 43. Unus semper erit gignens, quam Unum, quod etiam Codex a prima manu habuerat, sed erasum est, et his fortasse per decursum similia; non enim enotare Codices integros instituti mei est.*

Fol. 157. Incipit Prudentius spichomachie. Sic pro Ψυχομαχιᾳ. Thema disticho praemissum:

32. 33. legi in Codice *uinculis* pro *nexus*, et *bogis* pro *bacis*; v. 36. ne quam erasum esse m., ut non sit, quod *Edita* habent, nequam — *prosapiam*, sed *nequa — Vis*; v. 47. 48. melius haberi *fertile*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

561

P A T R I S T I C I .

tile pro fertilis, et uenire pro juventae. In ipso Poematis ingressu nihil discrepat.

Fol. 179. p. 2. Praefatio *ἀντιγεαφος*, et post illam minio: *Incipit Adversus Symmacum Aur. Prud. Clem. Liber Prior. Praefat. initium: Paulus preco dei &c. Libri: Credebam uiciis egram &c. Ut Edit. cit. p. 127. Liber II. auspicatur fol. 196. p. 2. Ejus Praefatio init: Simon quem uocitant petrum &c. et liber ipse: Haēgenus et ueterum cunabula &c.* Minus commode hic habitum est *Prudentii* praecipuum fortasse Poema; nam et frequentius lapsus est *Librarius*, et non paucae Membranae situ vitiatae sunt. Integrum tamen est, et *Liber I. Deorum titulis miniatis, II. vero locis ex ipsa Symmachi Relatione, quae refutanda sibi sumvit Noſter,*

562

interſtinctus, quorum nihil in Edit. *Parmensi* obſervatum, quae certum *Ephemeridibus Götting.* ad an. 1788. p. 1481. nimium quantum Romanocatholica viſa eſt.

Fol. 222. p. 2. praeclarum Codicem terminat Elegia *ἀντιγεαφος* in laudem *Philomelae*, ſerius paullo, fed non post Sec. XII. adſcripta, quam memorari video cum in *Matth. Martinii Lexico v. Turdus*, tum e *Cod. Reg. Paris. n. 6816.* in *Novo Carpantrii Glossario* ad vv. *Dorosca, Zinzitare* et *Zinzizulare*, quaeque Ovidio olim tributa cum aliis ei Subpositis extat in variis Sec. XV. et XVI. Editionibus, et etiam ſeparatim, ut pluribus exequitur *Fabricius Bibl. lat. edit. Ernest. T. I. L. 1. c. 15. p. 463.* Abrumpit vero post 22. Disticha in Hexametro:

Scribere me voces avium filomela coagit — —

Et reipsa in his defudavit Poeta, de latina civitate, ut videtur, pa- rum ſolitus; *Parrus enim illi tin- nipat*, *Merulus zinzitat*, *Acredu- la furirulat*, *Bumtardus trucilat*, *Sturnus pusitat*, *Perdix caccabat* &c. Atque haec *'Ονοματοποια* mi- re, uti pronum, per Exemplaria variat. *Librario* noſtro tantum de *Avibus* res fuit; omifit enim alte- ram *Elegiae* partem, qua *Qua- drupedum* voces recenſentur, ut videre eſt in memoratis Editio- nib. et *Goldasti Cataledis Ovid. Francof. 1610. 8.* Autorem por- ro hujus Poematii ut *Theotiscum* putem, *Turdi* compellatio facit,

Denis Codd. Theol. V. II. P. I.

quae illi *Drosca* five *Droſta* eſt, in qua noſtrum *Droſſel*, aut *Droſſel* quis non videt?

Exacto ita Codice obſervan- dum reſtat, ſcatere illum *Glossis* a capite ad calcem partim coaeva, partim posteriore manu additis. Harum, quae latinae ſunt, Tex- tum explanant; ſunt vero multae τῶν συγχρονῶν etiam *Theotiscae*, atque harum Specimen aliquod ad- jicere juvat, et primum quidem e mox memorata *Elegia*: *Merulus Amſla. Sturnus Stara. Turtur Tur- tulatuba. Palumbes Hola (Holz?) tubun. Milvus Wio. Pavo Phabo. Hirundo Sualua. Aquilae Arun.*

Nn

Gra-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 247

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. II. Pars I. Wien 1799.

563

C O D I C E S

564

Graculus *Ruab.* Ciconia *Storah.*
Vespertilio Fledarmus. Merops
Speht. Tum e *Prudentio:* Seria
Ernoſthaſtiu. Strophium *Houpit-*
pant. Pedicae *Strichin.* Mulærum
Milibchar. Congeries *Uberquel-*
lan. Invius *Aniuertigi.* Surculus
Sintulingi. Cunulae *Nabule.* Au-
 rium meatus *Loſunga.* Carioſa
Wrmatiga. Urgebat *Francta.* Fo-
 rum *Marcat.* Bipennis *Zwifidrigi*
ſuert. Eviscerando *Zufleſconto.*
 Obſtinatio *Einfritigi.* Ficella
Churipi. Lucrum *Scazz.* Struma
Chelba. Mucus *Roz.* Truces *Crim-*
nun. Pefſulus *Sloz.* Ninguidus *Si-*
neuin. Eluvies *Uburſtuzio.* Crypta
Giruft. Subterranea *Erthus.* Um-
 bones *Rantbogun.* Haec usque ad
 fol. 49. et *Passionem S. Cypriani.*

CCXCVI.

R. 3167 Codex membraneus lat. Sec.
 XII — XIV. Folior. 223. f. max.
 per duas columnas magnifice ex-
 a-
 ratus, minio distinctus, literis ini-
 tiorum uncialibus artificioſo du-
 etuum plexu viſendis, et olim Mo-
 naſterii Novimontani, vulgo Neu-
 bergen, O. Cift. ab Ottone Hilari
 Austr. et Styriae Duce a. 1327.
 in harum Provinciarum confinio
 ſuper Murczam fl. dedueta a Mo-
 naſterio S. Crucis in Valle Ne-
 morosa colonia fundati, ut infra li-
 quebit, complectitur ſequentia: I.
 praetenſo folio deciduo e L. II.
 Paralip. *Incipit Praefatio Saneti*
Jeronomi Presbiteri In libro Pro-
verbiorum. Videlicet illa ad *Chro-*
matium et Heliodorum: Jungat
epiftola &c. Hanc excipiunt illae

duae aliae, prout in Bibliis Gloſ-
 fatis: *Tribus nominibus &c. et:*
Tres Libros Salomonis &c. inter
 quas interceptus eft Articulus
Glossae ordinariae de nominibus
Parabolarum, prout in iisdem Bib-
 liis. Tum *Textus III. Libellorum*
Salomonis, item *Sapientiae et Ec-*
clesiastici, quae duo poſtrema Pro-
 logos praeferunt, ut in Bibliis jam
 citatis. *Textus more nostro Capitibus*
diſtinctus eft, et ad calcem
Orationem Salomonis Regis habet
 depromtam e III. *Reg. c. 8. et*
Paralip. II. c. 6. fed non *κατα*
λεξιν. Haec tenus porro Biblica, ma-
 nusque Sec. XII.

II. fol. 50. ſequuntur Historica,
 Videlicet *Chronicon* ab O. C. us-
 que ad A. MCCCXCVI. ita ta-
 men, ut manus Sec. XIII. pertin-
 gat ad A. MCCXXII. manus ve-
 ro Sec. XIV. ab A. MCCXL. per-
 texat reliqua, et folium *unum*
 inter utramque manum exciderit.
 Initium eft ejusmodi: *Adam pri-*
mus homo ad imaginem dei forma-
tus eft in ebron. in paradiſo cum
eua ſeptem horis commoratus ob
mandati transgressionem buini mundi
exilium ſubiit. — In ierusalem
obiit in loco caluarie ſepultus. —
Erat autem adam XXX. cubitorum
altitudinis. Mortuo autem eo ap-
paruit angelus domini ferens oſtrum
eiusdem longitudinis. expanditque
illud ſuper eum atque nucleum ue-
titi ligni ori ejus imposuit &c.
 Postquam dein nugivendulus hic
 et vineam *Noae,* et oblationem
Iſaaci, atque *Jephetae,* et *Manuae*
 ſacrificium, et caedem *Sacerdo-*
 tum ſub *Jezabele,* et *Abelis* ſacri-
 ficium,